

PM avseende återföring av kapital till Linköpings Stadshus från kommunen

Bakgrund

I början av 2000-talet kunde konstateras att flera av de kommunala bolagen i Linköping var värderade långt över de anskaffningsvärden som kommunen hade. En diskussion inleddes då om det var möjligt att på något sätt dra nytta av denna situation. Tanken var då att genom att använda dessa övervärden skapa en skuld i de kommunala bolagen till kommunen. På detta sätt skulle kommunen få en förutsägbar och pålitlig intäktsström i form av ränteintäkter samtidigt som man skulle uppnå skattefördelar genom att räntorna var avdragsgilla i bolagen men skattefria intäkter i kommunen.

För att uppnå dessa mål gjordes 2006 och 2007 en rad transaktioner. Något förenklat så startades ett nytt Stadshus (dagens Linköpings Stadshus AB). Detta nya bolag köpte sedan de kommunala bolagen till marknadspris från kommunen. Eftersom dessa priser var långt över kommunens anskaffningsvärde gjorde kommunen en stor reavinst på dessa aktier. Samtidigt betalade inte Stadshus dessa aktier kontant utan reverser upprättades på köpeskillingsbeloppet. På detta sätt skapades en skuld i Stadshus i kommunen som kunde räntebeläggas enligt planen.

Det som sedan hände var att lagstiftningen ändrades så att Stadshus inte längre fick avdrag för sina räntor de erlagt till kommunen. Det beslöts då att denna konstruktion inte längre var förmånlig. Av det skälet upptog Stadshus externa lån, som skulle ge avdragsgilla räntor, för att lösa skulden till kommunen om 5 540 MSEK. Detta genomfördes under 2008 och 2009. Kommunen satte samtidigt upp en långsiktig placeringsportfölj för att få åtminstone samma intäkt/avkastning som man fått på räntorna från Stadshus.

Denna konstruktion medför risker eftersom kommunen behöver avkasta sin långsiktiga placeringsportfölj mer än vad Stadshus betalar i räntor för sina lån. För att få en sådan avkastning måste den långsiktiga placeringsportföljen acceptera vissa risker. Kommunen har därför beslutat utreda om det är möjligt och i så fall hur kommunens pengar kan återföras till Stadshus för att de ska kunna återbetala sina externa skulder.

Möjliga tillvägagångssätt

För att uppnå den önskade situationen behöver Stadshus stärka sitt egna kapital i samband med att medlen transfereras. Om inte det görs kommer en skuld uppstå till kommunen och situationen kommer då vara tillbaka där den var 2007. Vi har identifierat tre möjliga tillvägagångssätt för att åstadkomma denna överföring av medel till Stadshus:

1. Kommunen säljer något till underpris till Stadshus som de sedan kan realisera med stor vinst. Denna lösning är krånglig dels för att en lämplig tillgång att sälja måste hittas och dels för att den ger upphov till allahanda skattemässiga implikationer.
2. Stadshus genomför någon form av nyemission. Denna lösning är fullt möjlig men är omgärdad av en del administration i form av bolags- och kommunrättslig formalia.
3. Kommunen lämnar ett aktieägartillskott till Stadshus. Denna form av förstärkning av Stadshus egna kapital är enkel och flexibel, vilket gör att den saknar de nackdelar som de andra två alternativen har.

I fortsättningen behandlas endast det tredje alternativet.

Atkieägartillskott

Ett aktieägartillskott kan jämföras med en gåva från ägaren till bolaget. Detta tillskott är inte formaliastyrkt av Aktiebolagslagen (ABL) men måste likt andra transaktioner dokumenteras. Detta görs normalt genom en enkel handling, vanligen understigande en A4-sida. Där givaren (dvs kommunen) tydliggör att det är ett aktieägartillskott och inget annat som bolaget fått. Handlingen skrivs under av både givaren och mottagaren.

Enligt RKR styrs redovisningen av aktieägartillskott i kommunen av syftet med tillskottet. Är syftet förlusttäckning så ska det kostnadsföras. Är syftet att t ex stärka bolagets balansräkning ska tillskottet bokföras som en ökning av anskaffningsvärdet på aktier i dotterbolag. (På samma sätt som redovisningsreglerna i privat sektor stipulerar.) Denna bedömning kan ibland vara svår att göra men i detta specifika fall tycker vi det är tydligt att tillskottet ska redovisas som aktier i dotterbolag.

I det mottagande bolaget redovisas tillskottet som fritt eget kapital.

Även om tillskottet inte är formaliastyrkt av ABL måste interna regler i kommunen iakttas. Storleken på tillskottet är rimligen så stort att det faller utanför någon tjänstemans delegations- och attesträtt.

Resultateffekter i kommunen av försäljning av kapitalinvesteringar

I samband med försäljningen av den långsiktiga placeringsportföljen kommer reavinster och reaförluster att uppstå i kommunen. Eftersom portföljen i bokslutet 2021 är värderad till marknadsvärde kommer vi i denna rapport att bortse från dessa effekter.

Pro-formor

För att illustrera effekterna av de föreslagna tillskotten har Pro-formor upprättats för moderbolaget och koncernen i Stadshus och för kommunen samt den sammanställda redovisningen. Pro-formorna har upprättats som om detta tillskott skulle ha gjorts 2021-12-31. Vi har i detta räkneexempel antagit ett aktieägartillskott om 5 540 MSEK, vilket grovt motsvarar Stadshus externa lån om de förmedlade lån som Stadshus tillhandahåller till t ex Sankt Kors exkluderas.

Stadshus AB			
	Årsredovisning	Aktieägartillskott	Pro-forma
Finansiella anläggningstillgångar			
<i>Andelar i dotterbolag</i>	12 462		12 462
<i>Fordringar hos dotterbolag</i>	2 151		2 151
Omsättningstillgångar	475		475
Summa tillgångar	15 088		15 088
Eget kapital	6 834	5 540	12 374
Skulder till kreditinstitut	8 208	- 5 540	2 668
Övriga skulder	46		46
Summa EK och skulder	15 088		15 088
Soliditet	45%		82%

Stadshus AB skulle kraftigt stärka sin balansräkning och soliditeten skulle öka från 45% till 82%.

Stadshus koncern			
	Årsredovisning	Aktieägartillskott	Pro-forma
Immateriella anläggningstillgångar	134		134
Materiella anläggningstillgångar	30 196		30 196
Finansiella anläggningstillgångar	121		121
Omsättningstillgångar	<u>3 768</u>		<u>3 768</u>
Summa tillgångar	34 219		34 219
Eget kapital	10 042	5 540	15 582
Avsättningar	2 317		2 317
Skulder till kreditinstitut	18 146	- 5 540	12 606
Övriga skulder	<u>3 714</u>		<u>3 714</u>
Summa EK och skulder	34 219		34 219
Soliditet	29%		46%

Även Stadshuskoncernen skulle stärka sin balansräkning men inte i lika stor utsträckning som moderbolaget eftersom koncernen har en betydligt högre balansomslutning. Soliditeten skulle öka från 29% till 46%.

Linköpings kommun			
	Årsredovisning	Aktieägartillskott	Pro-forma
Immateriella anläggningstillgångar	2		2
Materiella anläggningstillgångar	4 631		4 631
Finansiella anläggningstillgångar	3 370	5 540	8 910
Kortfristiga placeringar	10 582	- 5 540	5 042
Övriga omsättningstillgångar	<u>1 731</u>		<u>1 731</u>
Summa tillgångar	20 316		20 316
Eget kapital	13 275	-	13 275
Avsättningar	3 254		3 254
Skulder till kreditinstitut	-	-	-
Övriga skulder	<u>3 787</u>		<u>3 787</u>
Summa EK och skulder	20 316		20 316
Soliditet	65%		65%

Kommunens balansräkning skulle inte påverkas i någon större utsträckning. I den skulle endast en förflyttning ske från en form av investering (kortfristiga placeringar) till en annan (aktier i dotterbolag). Soliditeten skulle således bli opåverkad.

Linköpings kommun sammanställd redovisning			
	Årsredovisning	Aktieägartillskott	Pro-forma
Immateriella anläggningstillgångar	129		129
Materiella anläggningstillgångar	32 614		32 614
Finansiella anläggningstillgångar	101		101
Kortfristiga placeringar	10 582	- 5 540	5 042
Övriga omsättningstillgångar	4 735		4 735
Summa tillgångar	48 161		42 621
Eget kapital	18 349	-	18 349
Avsättningar	5 166		5 166
Skulder till kreditinstitut	18 146	- 5 540	12 606
Övriga skulder	6 500		6 500
Summa EK och skulder	48 161		42 621
Soliditet	38%		43%

I den sammanställda redovisningen skulle en viss förstärkning av soliditeten märkas eftersom balansomslutningen sjunker när både kortfristiga placeringar och skulder till kreditinstitut minskas. Soliditeten ökar från 38% till 43%.

Slutsats och sammanfattning

Kommunen överväger att tillföra medel från sin långsiktiga placeringsportfölj till Stadshus för att Stadshus ska kunna lösa sina externa lån till kreditinstitut. Det enklaste sättet att åstadkomma detta är genom ett aktieägartillskott.

Effekterna av en sådan transaktion är en minskad total riskexponering och i de flesta perspektiv en stärkt balansräkning i form av ökad soliditet.

2022-09-27

Jonas Leek
Jonas Leek Konsult i Linköping AB